

شماره ثبت: ۷۱۵
دی ماه ۱۴۰۰
دوره یازدهم - سال دوم
شماره مسلسل: ۱۸۰۰۷

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور ۴۳. بخش میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۸۰۰۷

کد موضوعی: ۲۷۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور ۴۳. بخش میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

نام دفتر: مطالعات فرهنگی و آموزش (گروه ورزش، میراث فرهنگی و گردشگری)

تهیه و تدوین کنندگان: شهاب طلایی شکری، ندا زرنديان، سعید شفیعا

ناظران علمی: موسی بیات، کمیل قیدرلو

اظهار نظر کننده: یحیی مزروعی ابیانه

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. میراث فرهنگی

۲. صنایع دستی

۳. گردشگری

۴. لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

۵. قانون بودجه سال ۱۴۰۰

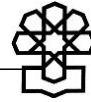

تاریخ انتشار: ۱۴۰۰/۱۰/۲۷

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۳.....	مقدمه
۳.....	بررسی مجموع اعتبارات فصول میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی
۵.....	بررسی تبصره‌های مرتبط با حوزه میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در ماده‌واحد لایحه بودجه سال ۱۴۰۱
۱۰.....	تطبيق لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ با قانون برنامه ششم توسعه
۱۲.....	تحلیل اعتبارات وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی
۱۵.....	جمع‌بندی
۱۷.....	پیشنهاد‌های بودجه‌ای
۲۱.....	پیوست
۲۵.....	منابع و مأخذ

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور بخش میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

چکیده

- مجموع اعتبار سه فصل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ برابر با ۱۹۹۱ میلیارد و ۵۰۲ میلیون تومان است (۸/۶۸ درصد از مجموع اعتبارات امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری). از مجموع اعتبار سه فصل مزبور بیشترین میزان بودجه به ترتیب متعلق به فصل میراث فرهنگی (۵۶ درصد)، فصل گردشگری (۳۳ درصد از مجموع سه فصل) و در نهایت فصل صنایع دستی (۱۱ درصد) است.
 - بودجه وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی (بدون اعتبارات انتقال نیافته)^۱ در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، معادل ۲۱۴۷ میلیارد و ۲۵۱ میلیون تومان در نظر گرفته شده که نسبت به اعتبار این وزارت در قانون بودجه سال ۱۴۰۰، در حدود ۴۰ درصد افزایش داشته است. بودجه دستگاه‌های مرتبط با وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی شامل پژوهشگاه میراث فرهنگی گردشگری (۱۳/۳۱ درصد) و شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی (۳۶/۲ درصد)، نیز با افزایش همراه شده است. در حالی که بودجه مرکز مطالعاتی منطقه‌ای حفظ میراث فرهنگی ناملموس در آسیای میانه و غربی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ در قالب برنامه صیانت از میراث فرهنگی ناملموس معادل ۴ میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان آمده است.
 - مجموع اعتبارات هزینه‌ای وزارتخانه و دستگاه‌های تابعه برابر با ۷۹۸ میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان است که از ۹ برنامه اصلی تشکیل شده است. در این بین در میان برنامه‌های وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، سه برنامه سیاستگذاری، راهبری و توسعه صنعت گردشگری (با سهم حدوداً ۴۰ درصد)، برنامه صیانت از میراث فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (با سهم حدوداً ۳۵ درصد) و برنامه حمایت از ارتقا و توسعه صنایع دستی (با سهم حدوداً ۱۹ درصد) بیشترین اعتبار هزینه‌ای وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی را به خود اختصاص داده‌اند. جای توجه دارد که سه برنامه اصلی که جمعاً حدود ۹۵ درصد کل اعتبارات را دریافت می‌کنند، برای اولین بار به این عناوین معرفی و با تأکید بر سه معاونت وزارت، تدوین شده‌اند.
- از آن جهت که در ساختار جدید لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، عناوین «اقدامات» به کلی حذف شده است و برنامه‌های عنوان شده، بسیار کلی و مبهم هستند، اظهار نظر کارشناسی دقیق در مورد بخش مهمی از برنامه‌های آتی وزارتخانه محل تأمل است. برای مثال یکی از مهم‌ترین برنامه‌های مربوط به حوزه گردشگری، برنامه جذب

۱. مجموع اعتبارات انتقال نیافته معادل ۶۰ میلیارد و ۳۷۰ میلیون تومان است که شامل ۱۹ میلیارد تومان اعتبارات هزینه‌ای و ۴۱ میلیارد و ۳۷۰ میلیون تومان است.

گردشگران داخلی است که در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ معادل ۱۲۹ میلیارد و ۸۸۰ میلیون تومان اعتبار هزینه‌ای داشت.^۱

- اعتبار طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری ذیل وزارتخانه مذکور در برآورد سال ۱۴۰۱ معادل ۱۲۴۲ میلیارد و ۲۵۱ میلیون تومان است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ معادل ۴۹/۷۲ درصد رشد داشته است. همچنین اعتبارات هزینه‌ای وزارتخانه معادل ۸۷۴۰ میلیارد تومان است که ۲۴/۶۶ درصد نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰، افزایش داشته است. بیشترین اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای و هزینه‌ای نیز به سه برنامه اصلی «صیانت از میراث فرهنگی جمهوری اسلامی ایران»، «سیاستگذاری، راهبری و توسعه صنعت گردشگری» و «حمایت از ارتقا و توسعه صنایع دستی» اختصاص یافته است.

- مجموع اعتبارات متفرقه انتقال نیافته لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ معادل ۶۰ میلیارد و ۳۷۰ میلیون تومان است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ رشد ۳/۱ درصدی داشته است. مجموع درآمدهای عمومی و اختصاصی بر حسب دستگاه نشان می‌دهد که درآمد حاصل از ورودی موزه‌ها و محوطه‌های تاریخی و سایر منافع حاصله (۱۰۰ میلیارد تومان)، درآمدهای حاصل از اجاره ساختمان‌ها و اراضی (۱۸ میلیارد تومان) و درآمدهای حاصل از جرائم و فروش صیدآلات، چوب‌آلات، ادوات و مواد بازداستی (۱۲ میلیارد تومان) به ترتیب بیشترین پیش‌بینی درآمدی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی را شامل می‌شوند. جای توجه دارد که کمک‌های بلاعوض اشخاص حقیقی سازمان‌ها و مؤسسات مالی و بین‌المللی که در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ معادل ۱۰۰ میلیارد تومان در نظر گرفته شده بود، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ حذف شده است.

- عدم همراستایی لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ با برخی اسناد و قوانین بالادستی مثل قانون حمایت از مرمت و احیای بافت‌های تاریخی - فرهنگی (مصوب ۱۳۹۸/۴/۲) و سند راهبردی توسعه گردشگری (مصوب ۱۳۹۹/۴/۲۹) و همچنین عدم شفافیت نسبت به سهم حق بیمه گروه‌های مطرح شده در قانون حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی مصوب ۱۳۹۶/۱۰/۲۶ از نقاط ضعف این لایحه بودجه است. در مجموع می‌توان با اصلاح و الحاق در برخی از تبصره‌های ماده واحد (تبصره «۳»، «۵»، «۶»، «۹»، «۱۱»، «۱۴»، «۱۷» و «۱۸») حمایت بودجه‌ای در حوزه‌های میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی را تقویت کرد.

- همچنین در جهت همراستایی با برنامه پنج‌ساله ششم توسعه، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ به بند «ب» ماده (۲)، بخش مرتبط با توسعه گردشگری جنگل‌ها در بند «ب» ماده (۱۰۰) و بند «ت» ماده (۱۰۰) قانون برنامه ششم توسعه توجهی نشده است.

- همچنین برنامه‌هایی با عناوین ایجاد و تجهیز سایت موزه‌ها یا موزه‌های تخصصی یا ایجاد موزه‌های منطقه‌ای ذیل وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و سایر دستگاه‌ها و وزارتخانه‌ها نشان می‌دهد که توسعه و افتتاح موزه‌های جدید به‌طور غیرمتوازی در دستور قرار دارد. زیرا توسعه منطقی در حوزه موزه‌داری و استفاده

۱. این برنامه طبق گزارش‌های مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی با عنوان بررسی وضعیت گردشگری داخلی به‌منظور دستیابی به چالش‌های سیاستی این حوزه با شماره مسلسل ۱۷۸۵۰، باید تکیه‌گاه توسعه گردشگری جمهوری اسلامی ایران باشد. اما در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ این عنوان برنامه به کلی حذف شده است و تناسب آن با برنامه کلی سیاستگذاری، راهبری و توسعه صنعت گردشگری نامشخص است هرچند که می‌تواند یکی از بخش‌های مهم این برنامه به حساب آید.

از میراث فرهنگی باید با توسعه و اختصاص بودجه در زمینه یگان حفاظت میراث فرهنگی همراه باشد. این شرایط در صورتی رخ می‌دهد که هیچ تغییری در اعتبارات اختصاص یافته به این یگان نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ مشاهده نمی‌شود.

مقدمه

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ با تغییرات نسبتاً قابل توجه در صورتی انجام می‌گیرد که همچنان وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی فاقد قانون اهداف و وظایف است و بخش مهمی از اقدام‌های برنامه‌ای و عملیاتی مد نظر لایحه بودجه را نمی‌توان با معیار مشخص وظیفه‌ای تطابق داد. همچنین تدوین سند راهبردی توسعه گردشگری (مصوب ۱۳۹۹/۴/۲۹) موجب شد تا بتوان از این سند راهبردی برای بررسی و تطابق لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ استفاده کرد.

هرچند که امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ با ۱/۳ درصد کاهش اعتبارات همراه شده است، اما فصل میراث فرهنگی با ۱۱/۹ درصد، فصل گردشگری با ۵۹/۶ درصد و فصل صنایع دستی با ۲۰/۹ درصد افزایش اعتبار داشته‌اند. بنابراین در شرایطی که بودجه کشور ماهیتاً انقباضی است، وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی نسبت به سایر دستگاه‌های حوزه فرهنگ، شرایط بهتر بودجه‌ای را داراست هرچند که این مورد با ظرفیت‌های این حوزه فاصله معناداری دارد. بنابراین این گزارش با تأکید بر داده‌های لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، تحولات این لایحه را بررسی خواهد کرد.

بررسی مجموع اعتبارات فصول میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی^۱

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، برای امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری، اعتباری معادل ۲۲۹۳۹ میلیارد و ۸۴۰ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان در نظر گرفته شده است. امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری به هشت فصل تقسیم شده که سه فصل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، از آن جمله است. مجموع اعتبار در نظر گرفته شده برای سه فصل مزبور برابر با ۱۹۹۱ میلیارد و ۵۰۲ میلیون تومان است که معادل ۸/۶۸ درصد از مجموع اعتبارات امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری است. در شرایطی که اعتبارات امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ حدوداً ۱/۳ درصد کاهش یافته است، اما سه فصل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ حدود ۲۵/۳ درصد رشد داشته است. در این میان، از مجموع اعتبار سه فصل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، ۷۹۸ میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان ریال اعتبارات هزینه‌ای (حدود ۴۰ درصد) و ۱۱۹۳ میلیارد و ۲ میلیون تومان اعتبارات تملک سرمایه‌ای (حدود ۶۰ درصد) است.

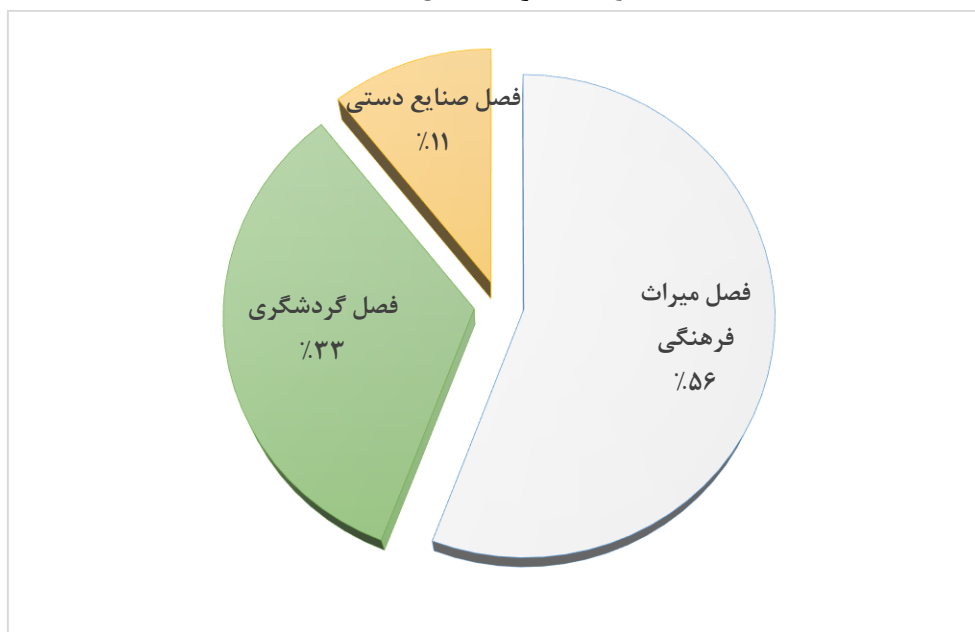
۱. به جدول ۱ در پیوست مراجعه شود.

نمودار ۱. سهم اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مجموع اعتبارات سه فصل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

در میان سه فصل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، بیشترین میزان بودجه به ترتیب متعلق به فصل میراث فرهنگی با ۱۱۲۳ میلیارد و ۲۳۹ میلیون تومان (۵۶ درصد از مجموع سه فصل) است و پس از آن فصل گردشگری با ۶۵۶ میلیارد و ۶۹۱ میلیون تومان (۳۳ درصد از مجموع سه فصل) است. فصل صنایع دستی با ۲۱۱ میلیارد و ۵۷۲ میلیون تومان (۱۱ درصد از مجموع سه فصل) کمترین اعتبار را در میان سه فصل مزبور داراست.

نمودار ۲. سهم فصل‌های میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری از مجموع اعتبارات سه فصل در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

بررسی تبصره‌های مرتبط با حوزه میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در ماده‌واحد
لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

تبصره «۲»	بند «هـ»	جز «۴»
موضوع	ختم فرایند تصفیه یا ختم فعالیت شرکت‌های در حال تصفیه	
<p>رؤسای مجامع عمومی شرکتهای در حال تصفیه مندرج در پیوست شماره (۳) این قانون و شرکت‌های آب و فاضلاب روستایی استانی، سازمان انرژی‌های نو ایران و سازمان بهره‌وری انرژی ایران مکلفند حداکثر تا پانزدهم مردادماه سال ۱۴۰۱ نسبت به اعلام ختم فرایند تصفیه یا ختم فعالیت آنها اقدام نمایند و صورت‌جلسه مجامع عمومی فوق‌العاده مبنی بر خاتمه تصفیه و غیرفعال شدن شرکت را در اداره ثبت شرکت‌ها به ثبت برسانند. رؤسای مجامع عمومی مسئولیت اجرای این حکم را دارند و هرگونه اقدام مغایر با رویه فوق تخلف محسوب می‌گردد.</p>		
اظهار نظر کارشناسی		
<p>نظر به اینکه بسیاری از شرکت‌ها و سازمان‌های ادغام شده و در حال تصفیه از یک سو ملکف به پرداخت دیون متعدد خود هستند و این روند ادامه‌دار است و از سوی دیگر تصفیه اموال و املاک و دارایی‌های این شرکت‌ها و سازمان‌ها به علت داشتن معارض و تشکیل پرونده‌های حقوقی در محاکم قضایی همچنان ادامه‌دار است لذا ختم تصفیه این امور از یک طرف بستر تضييع حقوق صاحبان دارای حق و مطالبه از این شرکت‌ها و سازمان‌ها شده و از طرف دیگر موجب زیان گسترده به بیت‌المال شده و تمامی پرونده‌های حقوقی این شرکت‌ها و سازمان‌ها به زیان دولت و دستگاه‌های اجرایی مختومه خواهد شد.</p> <p>در خصوص وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی این موضوع در مورد سازمان صنایع دستی (در حال تصفیه) و سازمان ایرانگردی و جهانگردی (در حال تصفیه) صدق می‌نماید و پیشنهاد می‌شود ختم فرایند تصفیه یا ختم فعالیت شرکت‌های در حال تصفیه، به این شکل صورت نگیرد.</p>		

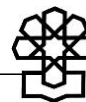
تبصره «۳»	بند «د»
موضوع	دریافت کمک‌های بلاعوض بین‌المللی از سوی مؤسسات و سازمان‌های بین‌المللی
<p>به دولت اجازه داده می‌شود تا سقف دو میلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) یورو کمک‌های بلاعوض بین‌المللی از سوی مؤسسات و سازمان‌های بین‌المللی برای جلوگیری از حوادثی مانند زلزله، سیل و همچنین اجرای طرح‌های توسعه‌ای و زیربنایی کشور را دریافت و پس از تسعیر و واریز آن به خزانه‌داری کل کشور صرف هزینه‌های مرتبط نماید. دستگاه‌های اجرایی دریافت‌کننده مکلفند گزارش عملکرد و نحوه هزینه‌کرد کمک‌های دریافتی را هر ۶ ماه یکبار به سازمان برنامه و بودجه کشور ارائه نمایند.</p>	
اظهار نظر کارشناسی	
<p>از آنجایی که وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی نیز امکان دریافت کمک‌های بلاعوض از سازمان‌های بین‌المللی همچون جایگاه (آژانس همکاری‌های بین‌المللی ژاپن)، کومسک (کمیته همکاری اقتصادی و تجاری کشورهای اسلامی) و غیره را داراست این بند می‌تواند ممانعت قانونی تعریف شده اصل هشتم قانون اساسی^۱ برای دریافت این کمک‌ها را رفع نماید.</p>	

۱. گرفتن و دادن وام یا کمک‌های بدون عوض داخلی و خارجی از طرف دولت باید با تصویب مجلس شورای اسلامی باشد.

اما باید توجه داشت که کمک هزینه‌های دریافتی از سازمان‌ها و مؤسسات بین‌المللی صرفاً ماهیت توسعه‌ای و زیربنایی نداشته و در این میان، برای انجام امور مطالعاتی نیز می‌توان در حوزه‌های میراث فرهنگی و گردشگری کمک‌هایی را دریافت نمود. بدین جهت، قید لفظ «مطالعاتی» در این بند ضروری به نظر می‌رسد.

تبصره «۵»	بند «د»
موضوع	بازآفرینی شهری بافت‌های فرسوده پیرامون حرم‌های مطهر حضرت امام رضا (ع)، حضرت معصومه (س)، حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) و حضرت احمد بن موسی (ع)
<p>به منظور توسعه حمل‌ونقل عمومی و زیرساخت‌های شهری به شهرداری‌های کشور و سازمان‌های وابسته به آنها اجازه داده می‌شود با تأیید وزارت کشور تا سقف هشتاد هزار میلیارد (۸۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی ریالی با تضمین خود و با بازپرداخت اصل و سود آن توسط همان شهرداری‌ها منتشر کنند. اوراق فروش نرفته این بند در سقف مطالبات معوق طرح با تأیید شهرداری مربوط قابل واگذاری به طلبکاران آن طرح می‌باشد ده هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از اوراق مالی اسلامی این بند به بازآفرینی شهری بافت‌های فرسوده پیرامون حرم‌های مطهر حضرت امام رضا (ع)، حضرت معصومه (س)، حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) و حضرت احمد بن موسی (ع) تعلق می‌یابد. تضمین بازپرداخت اصل و سود این اوراق برعهده شهرداری است.</p>	
اظهار نظر کارشناسی	
<p>باید توجه داشت که در بافت‌های پیرامون حرم‌های مطهر، تمامی بناها، بافت فرسوده به‌شمار نرفته و در این میان، بناهایی دارای ارزش تاریخی- فرهنگی نیز موجود است. این درحالی است که بند حاضر تنها به «بافت‌های فرسوده» اشاره شده است و این مفهوم به ذهن مخاطب مبادر می‌گردد که تنها قانونگذار در پی تخریب و بازسازی بافت‌های موجود است. این امر می‌تواند خطری جدی برای بناهای دارای ارزش تاریخی- فرهنگی در محدوده تعریف شده به‌شمار رود. از این منظر، پیشنهاد می‌شود عبارت «احیای بافت‌های با ارزش فرهنگی- تاریخی» به بند حاضر اضافه گردد.</p>	

تبصره «۶»	بند «ز»
موضوع	عوارض آلایندگی
<p>بیست درصد (۲۰٪) از منابع حاصل از عوارض آلایندگی موضوع عوارض سبز ماده (۲۷) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۴۰۰ (نحوه مصرف آن در ماده (۴۰) قانون مذکور) به سازمان حفاظ محیط زیست (صندوق ملی محیط زیست) می‌یابد تا پس از مبادله موافقتنامه با سازمان برنامه و بودجه کشور براساس ماده (۵) اساسنامه صندوق مذکور صرف اعطای تسهیلات و حمایت‌های مالی برای کاهش آلودگی‌های زیست محیطی و جلوگیری از تخریب محیط زیست در همان شهرستان شود.</p>	
اظهار نظر کارشناسی	
<p>نظر به اینکه آلایندگی هوا می‌تواند به مرور زمان بناهای میراثی موجود در کشور را دچار فرسایش و تخریب نماید، پیشنهاد می‌شود بخشی از منابع حاصل از عوارض آلایندگی موضوع عوارض سبز ماده (۲۷) قانون مالیات بر ارزش افزوده در اختیار وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در جهت حفاظت و احیای بناهای تاریخی براساس نحوه توزیع پیش‌بینی شده منابع در ماده (۴۰) قانون مذکور، قرار گیرد.</p>	

تبصره «۶»	بند «ق»	جزء «۲»
موضوع		معافیت‌های قانونی و بخشودگی و مشوق‌های مالیاتی
<p>به منظور حمایت از تولید و صاحبان کسب و کارهای آسیب دیده از کرونا، واحدهای صنفی با درآمد مشمول مالیات کمتر از یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال در سال ۱۴۰۰ علاوه بر معافیت‌های قانونی و بخشودگی و مشوق‌های مالیاتی، برای مالیات بر عملکرد سال ۱۴۰۰ از پنج واحد درصد بخشودگی برخوردار می‌شوند.</p>		
اظهار نظر کارشناسی		
<p>با توجه به اینکه بسیاری از کسب و کارهای گردشگری از قبل شیوع بیماری کرونا متضرر شده‌اند و بسیاری از این کسب و کارها از نوع کوچک و متوسط بوده و از سطح درآمدی پایینی برخوردار هستند، بخشودگی مورد اشاره در این جزء می‌تواند نقش تشویقی برای فعالان این صنعت فراهم آورد.</p>		

تبصره «۹»	بند «ز»	موضوع
هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی		
<p>دستگاه‌های اجرایی مندرج در این قانون و پیوست‌های آن مجازند تا دو درصد (۲٪) از بودجه هزینه‌ای خود را برای هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی از قبیل موضوعات قرآنی، نمایشی، مطبوعاتی، رسانه‌ای نوین، نشر و کتاب و گردشگری اختصاص دهند. آیین‌نامه اجرایی این بند توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>		
اظهار نظر کارشناسی		
<p>حوزه گردشگری از سال ۱۳۸۲ از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی منتزع شده است و در حال حاضر دارای وزارتخانه تخصصی است. این در حالی است که علی‌رغم ذکر موضوع «گردشگری» در این بند، به جایگاه دستگاه متولی آن - وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی - در تهیه آیین‌نامه اجرایی آن اشاره نشده و صرفاً وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مورد توجه قرار گرفته است. بنابراین لازم است تا وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در کنار وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای تهیه آیین‌نامه اجرایی مذکور اضافه گردد.</p> <p>با توجه به اینکه بند حاضر در راستای حمایت از فعالیت‌های و تولیدات فرهنگی است، پیشنهاد می‌شود تا تولیدات صنایع دستی نیز به‌عنوان یکی دیگر از مصادیق تولیدات فرهنگی، مورد اشاره قرار گیرد.</p>		

تبصره «۱۱»	بند «الف»	جزء‌های «۱» و «۳»
موضوع		طرح‌های بازآفرینی شهری و احیای بافت‌های فرسوده و تاریخی
<p>به دولت اجازه داده می‌شود، برای عملیات آماده‌سازی، محوطه‌سازی، تأمین خدمات روبنایی و زیربنایی و تکمیل واحدهای مسکن مهر، طرح‌های بازآفرینی شهری و احیای بافت‌های فرسوده و تاریخی موجود در بافت فرسوده، مصلاهی تهران، طرح‌های مسکن و سایر موارد پیش‌بینی شده در قانون جهش تولید مسکن مصوب سال ۱۴۰۰ اقدام‌هایی را به شرح زیر به عمل آورد:</p> <p>۱. وزارت راه و شهرسازی (از طریق شرکت مادر تخصصی عمران شهرهای جدید، سازمان ملی زمین و مسکن و شرکت بازآفرینی شهری ایران) مجاز است تا سقف یکصد هزار میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل منابع داخلی و یا تهاتر اراضی و املاک متعلق به شرکت‌های فوق‌الذکر را به قیمت کارشناسی یا فروش</p>		

از طریق مزایده، مشروط به حفظ کاربری بعد از واگذاری و با سازوکار گردش خزانه، از طریق صندوق ملی مسکن صرف اجرای طرح‌های فوق کند. ده هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال برای تکمیل عملیات اجرایی مصلاهی تهران هزینه می‌شود.

۳. وزارت راه و شهرسازی مکلف است زمین‌های متعلق به شرکت مادر تخصصی عمران شهرهای جدید و سازمان ملی زمین و مسکن و شرکت بازآفرینی شهری را تا سقف پنج هزار میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال طی قراردادهایی با بانک‌های عامل و صندوق‌های تأمین مالی در رهن آنان قرار داده و متناسب با آن، تسهیلات لازم برای اجرای طرح‌های جامع، تفصیلی، بافت‌های فرسوده و آماده‌سازی مصوب را اخذ و منابع حاصل را صرف تکمیل این طرح‌ها نماید و از محل فروش عرصه و اعیان طرح‌های تکمیل شده با رعایت قوانین و مقررات و گردش خزانه، با بانک‌های عامل تسویه کند و باقیمانده را به اجرای طرح‌های صدرالذکر این جزء اختصاص دهد.

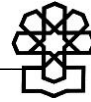
اظهار نظر کارشناسی

در سال‌های گذشته نیز بافت‌های تاریخی به‌عنوان یکی از محل‌های هزینه‌کرد این بند در نظر گرفته شده بود. این درحالی است که قانون، سهم این بافت‌ها را از بودجه اختصاص یافته به **صورت تفکیکی** مشخص نموده و این امر موجبات اغماض درخصوص این بافت‌ها را فراهم آورده است. در صورتی که در ماده (۸) قانون حمایت از مرمت و احیای بافت‌های تاریخی - فرهنگی (مصوب ۱۳۹۸/۰۴/۰۲) به‌صراحت به مشخص‌سازی **سهم بافت‌های تاریخی** تأکید شده است:

«در مواردی که حریم بناها و محدوده بافت‌های تاریخی - فرهنگی موضوع این قانون در بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری موضوع «قانون حمایت از احیا، بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری» مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن قرار داشته باشد، به نسبت **سهم** مساحت این بناها و بافت‌ها از کل مساحت بافت‌های فرسوده، اعتبارات، تسهیلات و امتیازات موضوع قانون مذکور با رعایت ضوابط حفاظت از بافت‌های تاریخی - فرهنگی به حریم بناها و محدوده بافت‌های تاریخی - فرهنگی نیز اختصاص می‌یابد.»

علاوه بر این، با توجه به اینکه حفاظت از میراث ملی وظیفه ذاتی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی است، تأکید بر هماهنگی و همکاری با این وزارتخانه در فرایند انتخاب و تخصیص بودجه به این بافت‌ها ضروری می‌نماید.

تبصره «۱۴»	بند
موضوع	هدفمندسازی یارانه‌ها/ ردیف ۱۶ جدول تبصره «۱۴»
اظهار نظر کارشناسی	
<p>از محل جدول تبصره «۱۴» درخصوص هدفمندسازی یارانه‌ها، ۳۰,۰۰۰ میلیارد ریال جهت حق بیمه سهم دولت اقشار خاص در ردیف ۱۶ این تبصره، تعریف شده است. این ردیف شامل رانندگان حمل‌ونقل درون‌شهری و برون‌شهری، قالببافان، زنبوردان و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار و زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست، راهنمایان گردشگری و صیادان شمال و جنوب و باربران و خادمین مساجد و ۲٪ حق بیمه درمان پایه ایثارگران بازنشسته، است. این درحالی است که این رقم در قانون بودجه سال ۱۴۰۰، ۶۰,۰۰۰ میلیارد ریال بوده است؛ به‌عبارتی سهم حق بیمه دولتی اقشار خاص در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ به نصف تقلیل یافته.</p>	

علاوه بر این، سه‌م هریک از گروه‌های یاد شده از محل این بودجه نیز مشخص نیست. این امر موجب می‌شود تا در اجرایی‌سازی بند ابهام‌هایی شکل گیرد و مشخص نباشد که مجری این ردیف کدام گروه را در اولویت اجرایی خود قرار می‌دهد. به تبع ارزیابی عملکرد در این زمینه نیز با ابهام‌هایی همراه خواهد بود.

تبصره «۱۸»	بند «الف»
موضوع	صندوق پیشرفت و عدالت ایران
<p>الف) به منظور رشد و پیشرفت کشور از طریق ارتقای بهره‌وری و توسعه سرمایه‌گذاری‌ها بر پایه آمایش سرزمین و همچنین پروژه‌های دانش‌بنیان و پیشران، صندوق کارآفرینی امید به صندوق پیشرفت و عدالت ایران تغییر نام یافته و با ۳۱ صندوق استانی تابعه، فعالیت خود را آغاز خواهد کرد.</p> <p>منابع این صندوق و واحدهای استانی آن از محل ردیف‌ها و جداول قانون بودجه سنواتی (از جمله فروش اموال منقول و غیرمنقول مازاد، سهم استان‌ها از حقوق دولتی معادن، مازاد درآمدهای استانی و بیست درصد (۲۰٪) از اعتبار قانون استفاده متوازن از امکانات کشور و توزیع عادلانه و رفع تبعیض و ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه یافته و تحقق پیشرفت و عدالت، اعتبارات حمایت از تولید قانون هدفمندسازی یارانه‌ها) به‌عنوان کمک و کمک‌های بلاعوض بخش غی دولتی تأمین می‌گردد.</p> <p>منابع تجهیز شده صندوق در بخش ملی در قالب وجوه اداره شده، یارانه نرخ سود تسهیلات و کمک‌های فنی و اعتباری برای حمایت و پشتیبانی از برنامه‌های دستگاه‌های اجرایی ملی اختصاص می‌یابد. دستگاه‌های اجرایی مکلف به تعیین سهم هر استان هستند.</p> <p>منابع تجهیز شده صندوق‌های تابعه استانی صرف تأمین مالی زیرساخت‌های تولید و همچنین به صورت وجوه اداره شده، یارانه نرخ سود تسهیلات و کمک‌های فنی و اعتباری در ترکیب با منابع بخش خصوصی و تعاونی، نهادهای عمومی غیردولتی، منابع داخلی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی صرف حمایت از تولید و اشتغال و فعالیت‌های اقتصادی و کسب و کارها رقابت‌پذیر می‌شود. مرجع تصویب طرح‌های (پروژه‌های) در سطح استان و نظارت بر حسن اجرای آنها، شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان می‌باشد.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این بند توسط سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت ورزش و جوانان و معاونت امور مناطق محروم تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>	
اظهار نظر کارشناسی	
<p>مسئلاً یکی از حوزه‌هایی که می‌تواند از محل صندوق تعریف شده در این بند بهره‌مند گردد، حوزه گردشگری است. بدین جهت، در قانون بودجه سال ۱۴۰۰، نقش وزارت در تهیه دستورالعمل بند «الف» تبصره «۱۸» تصریح شده بود. علاوه بر این، در جدول مربوط با این بند نیز وزارتخانه متبوع در قانون بودجه سال ۱۴۰۰، مورد اشاره قرار گرفت.</p> <p>این در حالی که در متن تبصره «۱۸» لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، نقش وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در تهیه آیین‌نامه اجرایی صندوق پیشرفت و عدالت ایران، نادیده گرفته شده است. جدول مربوط به تبصره «۱۸» نیز به کل از متن لایحه حذف شده است. بدین جهت، ذکر وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در شمار دستگاه‌های مشارکت‌کننده در تهیه <u>آیین‌نامه</u> بند حاضر، ضروری به نظر می‌رسد.</p>	

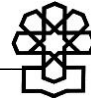
تبصره «۱۸»	بند «ج»
موضوع	حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال مناطق روستایی و عشایری
<p>ج) بانک‌ها و مؤسسات عامل موضوع قانون حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری (برداشتی از محل منابع صندوق توسعه ملی) مکلفند منابع حاصل از بازپرداخت تسهیلات تلفیقی موضوع قانون مزبور را با رعایت دوره تأمین مالی تسهیلات (موضوع ماده (۱۳) آیین‌نامه اجرایی قانون مزبور) براساس ابلاغ صندوق پیشرفت و عدالت ایران صرف اعطای تسهیلات به طرح‌های اشتغال‌زایی در مناطق هدف نمایند. دستورالعمل اجرایی این بند به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و معاونت توسعه روستایی ریاست‌جمهوری ظرف مدت یک ماه پس از ابلاغ این قانون، تهیه و برای اجرا ابلاغ می‌گردد.</p>	
اظهار نظر کارشناسی	
<p>در ماده (۴) قانون حمایت از توسعه و ایجاد پایدار در مناطق روستایی، صراحتاً به اختصاص تسهیلات این قانون به طرح‌های غیردولتی در حوزه گردشگری، اشاره شده است و همچنین در آیین‌نامه آن به وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی (بند «ذ» ماده (۱)) به‌عنوان دستگاه بخشی، توجه شده است. این درحالی است که در بند پیشنهادی حاضر، جایگاه وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در تهیه دستورالعمل اجرایی آن نادیده گرفته شده است.</p>	

تطبیق لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ با قانون برنامه ششم توسعه

براساس بند «ن» تبصره «۱» ماده‌واحد لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، قانون برنامه ششم توسعه به مدت یک سال تمدید شده است. بدین جهت، بررسی میزان انطباق محتوای لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ با مواد قانون برنامه توسعه ششم، ضروری به نظر می‌رسد:

۱. لایحه بودجه پیشنهادی سال ۱۴۰۱، در راستای بند «ب» ماده (۲) قانون برنامه ششم توسعه، موضوع بازآفرینی و احیای بافت‌های تاریخی را در تبصره «۵» ماده‌واحد، در قالب بازآفرینی شهری بافت‌های فرسوده پیرامون حرم‌های مطهر در نظر گرفته است و دامنه شمول آن نیازمند به افزایش است. زیرا بخشی از بافت‌های فرسوده عنوان شده، بافت‌های با ارزش فرهنگی-تاریخی است و لازم است که به‌طور خاص به آن نیز اشاره شود.

علاوه بر این، در بند «الف» تبصره «۱۱» این لایحه نیز بر طرح‌های بازآفرینی شهری و احیای بافت‌های فرسوده و تاریخی، به‌صورت خاص تأکید شده است. اگرچه همچون سال‌های قبل عدم طرح تفکیکی سهم بودجه بافت‌های تاریخی از بافت‌های فرسوده، ابهام‌هایی را در اجرا و پیگیری فعالیت‌های احیا در طرح‌های بازآفرینی شهری را به همراه دارد.

در اعتبارات تملک سرمایه‌ای دستگاه متبوع نیز اقدام مطالعه، مرمت و حفاظت بافت‌های تاریخی (۱۷۰۴۰۱۱۰۲۸ و ۱۷۰۴۰۲۰۱۶) در این خصوص لحاظ شده است.

۲. لایحه بودجه پیشنهادی در ارتباط با بند «ب» ماده (۹۷) قانون برنامه ششم در خصوص «توسعه امکانات، فعالیت‌های فرهنگی و خدمات زیارتی در قطب‌های زیارتی و گردشگری مذهبی»، با عناوین مطالعه، شناسایی، امکان‌سنجی و ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز در مناطق نمونه گردشگری و همچنین مطالعه، شناسایی، امکان‌سنجی و ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز قطب‌ها و محورهای گردشگری پیش‌بینی اعتبار نموده است. اما مستقیماً محورهای زیارتی و مذهبی آن‌گونه که قانون برنامه ششم توسعه مد نظر قرار گرفته، مورد توجه نمی‌باشد. اگرچه در اعتبارات تملک سرمایه‌ای، چهار پروژه برای ساماندهی و مرمت محوطه‌ها و باغ‌های تاریخی، بقاع متبرکه و آرامگاه‌های مفاخر (۱۷۰۴۰۱۱۰۲۳) و (۱۷۰۴۰۲۰۱۳) در نظر گرفته شده است. مورد دیگر در این خصوص، ساماندهی و تعمیر بناهای تاریخی و مساجد جامع تاریخی، است.

۳. لایحه پیشنهادی برای تحقق جزء «۱» بند «الف» ماده (۹۸) قانون برنامه ششم ذیل برنامه‌های صیانت از میراث فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، پیش‌بینی اعتبار نموده (۲۷,۲۴۰ میلیون ریال).

۴. مطالعه، شناسایی، امکان‌سنجی و ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز در مناطق نمونه گردشگری و همچنین مطالعه، شناسایی، امکان‌سنجی و ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز قطب‌ها و محورهای گردشگری از جمله اقدامات تملک سرمایه‌ای پیش‌بینی شده در رابطه با تحقق جزء «۳» بند «الف» ماده (۱۰۰) قانون برنامه ششم توسعه است.

۵. بند «ب» ماده (۹۸) مبنی بر «مستندسازی، حفاظت و مرمت و معرفی میراث فرهنگی (اعم از ملموس و ناملموس) میراث طبیعی، ایجاد شهرهای جهانی صنایع دستی و احیای هنرهای سنتی در حال زوال در حوزه فرهنگ و تمدن ایرانی» اشاره دارد. لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ نیز در حوزه میراث ملموس و ناملموس دو برنامه متناظر با عناوین برنامه صیانت از میراث فرهنگی ناملموس (۱۷۰۴۰۰۴۰۰۰) و برنامه صیانت از میراث فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۷۰۴۰۱۱۰۰۰) در نظر گرفته است. همچنین برنامه حمایت از ارتقا و توسعه صنایع دستی (۱۷۰۷۰۰۴۰۰۰) را در راستای احیای هنرهای سنتی تدوین کرده است.

۶. ماده (۹۹) قانون برنامه توسعه مبنی بر «تهیه و اجرای طرح بهسازی و احیای حداقل ۳۰۰ روستای دارای بافت با ارزش تاریخی و فرهنگی و روستاهای هدف گردشگری از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای» می‌باشد. هرچند عناوین برنامه‌های مربوط به وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی مرتبط با این ماده نیست، اما بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در موضوع بهسازی روستاهای هدف گردشگری (۱۵۰۲۰۱۷۰۰۲) تخصیص اعتبار داشته است.

۷. بند «ب» ماده (۱۰۰) قانون برنامه ششم توسعه مبنی بر «ساماندهی گردشگری جنگل‌های شمال و شمال غرب کشور و زاگرس و سواحل مکران» مد نظر قرار گرفته است. تنها طرح مرتبط با این بند مربوط به طرح تأمین زیرساخت و ساماندهی سواحل شمال و جنوب کشور (۱۷۰۶۰۰۸۰۰۱) است که حدود ۵۷ درصد افزایش در برآورد اعتبار نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ داشته است. شایان ذکر است در مورد ساماندهی گردشگری جنگل‌ها با محوریت گردشگری، هیچ برنامه یا طرح مشخصی وجود ندارد و موارد مربوطه بیشتر جنبه حفاظتی و صیانتی با تأکید بر سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری دارد.

۸. بند «ت» ماده (۱۰۰) قانون برنامه ششم توسعه در خصوص موزه‌های هیئت امنایی و تخصیص بودجه سنواتی است. به دلیل نبود برنامه‌ای که مستقیماً مرتبط با این بند از برنامه توسعه ششم باشد، به نظر این بند مورد توجه لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ قرار نگرفته است.

تحلیل اعتبارات وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی^۱

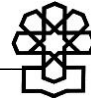
برخلاف قوانین بودجه سنوات گذشته در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ به صورت مشخص اعتبارات هیچ کدام از سازمان‌هایی که ذیل دستگاه میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی فعال هستند، مشخص نشده است. این امر هرچند آزادی عمل دستگاه متبوع را افزایش خواهد داد، اما می‌تواند ابهام‌هایی را در جهت ارزیابی عملکرد دستگاه‌ها در پایان سال ۱۴۰۱ به همراه داشته باشد. اگرچه در فایل تکمیلی لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ به بودجه پژوهشگاه میراث فرهنگی گردشگری و شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی^۲ نیز به صورت تفکیکی اشاره شده است. بر این اساس بودجه پژوهشگاه ۱۳/۳۱ درصد در لایحه سال ۱۴۰۱ رشد (۸۷۵,۸۹۰ میلیون ریال) و شرکت توسعه ۳۶/۲ درصد رشد (۲۷۲,۴۰۰ میلیون ریال) را شامل شده است.

جالب توجه است که مرکز مطالعاتی منطقه‌ای حفظ میراث فرهنگی ناملموس در آسیای میانه و غربی درحالی که طبق قانون^۳ تأسیس مصوب ۱۳۹۰/۳/۳ باید ردیف بودجه جداگانه‌ای داشته باشد، نه در فایل اصلی لایحه و نه در فایل تکمیلی مستقیماً مورد توجه قرار گرفته است و صرفاً عنوان برنامه صیانت از میراث فرهنگی ناملموس^۴ با واحد ارزیابی متعداد میراث^۵ به آن مرتبط است.

۱. به جدول ۲ در پیوست مراجعه شود.

۲. این شرکت با کد ۲۸۴۱۰۰، دارای مصوبه واگذاری است.

۳. ماده (۱۱) - در قانون بودجه سالانه ملی جمهوری اسلامی ایران، بودجه جداگانه‌ای برای مرکز در نظر گرفته خواهد شد. دولت به واسطه سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری تمام منابع اعم از نقدی یا غیرنقدی را که برای اداره و کارکرد صحیح مرکز از جمله منابعی را که برای کارکنان مرکز، اماکن آن، سازماندهی فعالیت‌های مرکز و برگزاری نشست‌های شورای راهبردی و هیئت اجرایی مورد نیاز است، فراهم خواهد نمود. برای سال‌های ابتدایی مبلغی معادل (۵۰۰,۰۰۰) دلار (آمریکا) به طور سالانه تخصیص داده خواهد شد.

بودجه وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی برای سال ۱۴۰۱ معادل ۲۱,۴۷۲,۵۱۰ میلیون ریال در نظر گرفته شده است؛ که در حدود ۴۲ درصد (۹,۰۵۰,۰۰۰ میلیون ریال) آن را اعتبارات هزینه‌ای و در حدود ۵۸ درصد (۱۲,۴۲۲,۵۱۰ میلیون ریال) آن را اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تشکیل داده است.

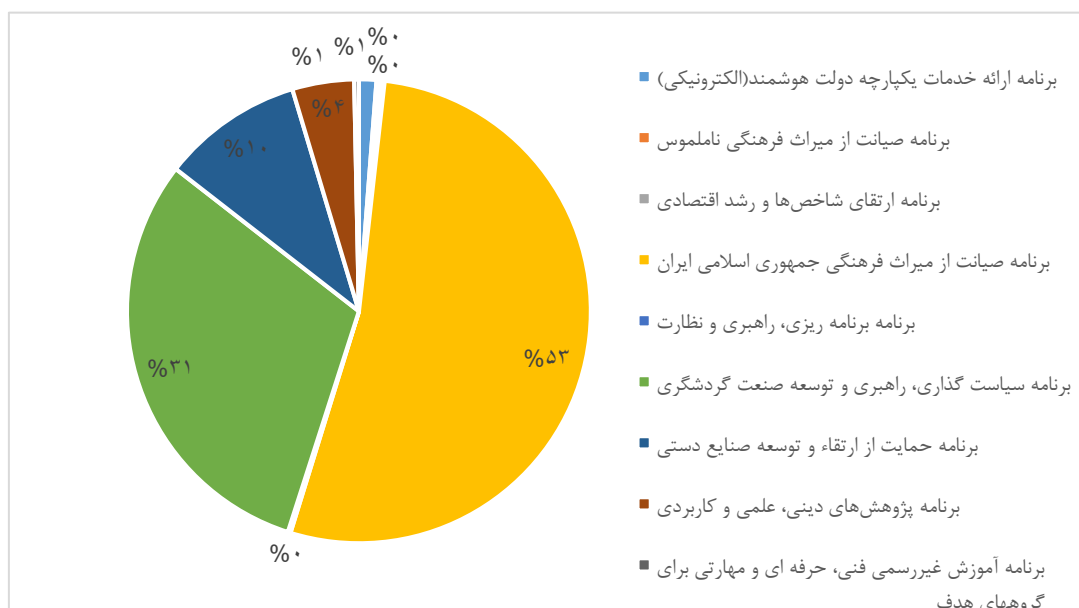
مجموع اعتبار وزارت نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰، در حدود ۴۰ درصد افزایش داشته است. این تغییر متأثر از افزایش حدود ۲۹ درصدی اعتبارات هزینه‌ای و افزایش حدود ۵۰ درصدی تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ است.

الف) تحلیل اعتبار بر حسب برنامه‌ها

در تعداد و عناوین برنامه‌های اصلی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰، تغییر محسوسی به وجود آمده است. در این میان، ۹ برنامه اصلی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ برای دستگاه میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی تعریف شده است. در این میان، بیشترین اعتبار با تفاوتی فاحش متعلق به برنامه صیانت از میراث فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۱,۳۸۷,۳۹۰ میلیون ریال) است. پس از آن برنامه‌های سیاست‌گذاری، راهبری و توسعه صنعت گردشگری (۶,۵۶۶,۹۱۰ میلیون ریال) و برنامه حمایت از ارتقا و توسعه صنایع دستی (۲,۱۱۵,۷۲۰ میلیون ریال) به ترتیب در جایگاه دوم و سوم به لحاظ بیشترین اعتبارات برآوردی قرار دارند. سه اولویت برنامه‌ای به لحاظ بودجه‌ریزی به خوبی نگرش دستگاه به سه حوزه متبوع خود را نشان می‌دهد.

نمودار ۳. سهم برنامه‌های اصلی ذیل وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

بر حسب مصارف برنامه‌ای در سال ۱۴۰۱ (میلیون ریال)

بیشترین اعتبارات هزینه‌ای متعلق به برنامه سیاستگذاری، راهبری و توسعه صنعت گردشگری (۳۲۵۰۰۰۰ میلیون ریال) و بالاترین اعتبارات تملک سرمایه‌ای متعلق به برنامه صیانت از میراث فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۸۳۷۷۳۹۰ میلیون ریال)، است.

ب) اعتبارات محل ردیف بودجه‌های متفرقه

مجموع اعتبارات متفرقه انتقال نیافته در لایحه سال ۱۴۰۱ معادل ۶۰ میلیارد و ۳۷۰ میلیون تومان است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ حدود ۳ درصد افزایش یافته است. جمع اعتبارات هزینه‌ای این ردیف معادل ۱۹ میلیارد تومان (افزایش حدوداً ۵۴ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰) و جمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای معادل ۴۱ میلیارد و ۳۷۰ میلیون تومان (کاهش حدوداً ۱۰ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰) است.^۱

بیشترین اعتبار هزینه‌ای متعلق به موضوع قانون اصلاح مواد (۲) و (۷) قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی با ۹ میلیارد تومان است (۱۲۵ درصد رشد نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰) و بیشترین اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای متعلق به آزادسازی حریم مجموعه تاریخی فرهنگی تپه هگمتانه با ۲۵ میلیارد و ۶۵۰ میلیون تومان است (کاهش ۱۰ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰).

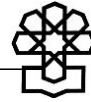
شایان ذکر است عنوان تقویت یگان حفاظت میراث فرهنگی از محل واگذاری اموال توقیفی در این ردیف قرار دارد که با ۴ میلیارد تومان پیش‌بینی اعتبار هزینه‌ای و ۵ میلیارد و ۷۲۰ میلیون تومان پیش‌بینی تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ بدون تغییر مانده است.

ج) درآمدهای وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری^۲

درآمدهای وزارت شامل درآمدهای متعلق به بخش‌های وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، صندوق توسعه صنایع دستی و فرش دستباف و احیا و بهره‌برداری از بناها و اماکن تاریخی فرهنگی، پژوهشگاه میراث فرهنگی گردشگری و شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی می‌شود. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، کاهش درآمدهای ۳۵ درصدی (معادل ۱۶۲ میلیارد و ۸۱۰ میلیون تومان) رخ داده است.

درآمد حاصل از ورودی موزه‌ها و محوطه‌های تاریخی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ مانند قانون بودجه سال ۱۴۰۰ سهم بسزایی (۷۱ درصد) در تحقق درآمدهای این وزارت دارد. درآمد حاصل از اجاره ساختمان‌ها و اراضی، درآمدهای حاصل از جرائم و فروش صیدآلات، چوب‌آلات، ادوات و مواد بازداستی، درآمد حاصل از

۱. به جدول ۴ پیوست مراجعه شود.
۲. به جدول شماره ۵ پیوست رجوع شود.

صدر و تمديد مجوزها يا اخذ جرائم موضوع قانون توسعه صنعت ايرانگردی و جهانگردی، در حدود ۲۴/۵ درصد باقیمانده از درآمدهای وزارت ميراث فرهنگي، گردشگری و صنايع دستی را تشكيل می‌دهند.

د) عوارض خروج از کشور

در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ عوارض خروج از کشور معادل ۱۱۰ ميليارد و ۲۳۷ ميليون و ۲۰۰ هزار تومان بوده است اين درحالی است که لايحه بودجه سال ۱۴۰۱، درآمد ناشی از اين محل ۱۵۰۰ ميليارد تومان پيش‌بینی شده است. در زیرنویس جدول ۱۶ با عنوان تعرفه‌های درآمدهای موضوع جدول ۵ آمده است: «تعرفه‌های مندرج در جدول ۱۶ قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور که در اين جدول نیامده به‌قوت خود باقی و با سازوکار ماده (۶۸) قانون تنظيم بخشی از مقررات مالی دولت^۱ قابل اصلاح خواهد بود». بنابراین از آنجایی که عوارض خروج از کشور در جدول ۱۶ لايحه بودجه سال ۱۴۰۱ مورد اشاره قرار نگرفته است، اين عوارض در سال ۱۴۰۱ باید طبق عوارض خروج سال ۱۴۰۰، محاسبه شود. بنابراین عوارض خروج از کشور در لايحه بودجه سال ۱۴۰۱، براساس قانون بودجه سال ۱۴۰۰ تمديد شده است.

جدول ۱. عوارض خروج از کشور در بودجه سال ۱۴۰۰

موضوع تعرفه	قانون بودجه ۱۴۰۰
الف) عوارض خروج برای هر نفر	۴.۰۰۰.۰۰۰
ب) عوارض خروج زائران حج تمتع و عمره	۱.۳۲۰.۰۰۰
ج) عوارض خروج هوایی زائرین عتبات عالیات	۴۵۰.۰۰۰
د) عوارض خروج زمینی و دریایی عتبات عالیات	۱۵۰.۰۰۰
ارقام پيش‌بینی شده در جزء «الف» و «ب» اين بند برای سفرهای دوم به میزان ۵۰ درصد و سفرهای سوم و بیشتر به میزان ۱۰۰ درصد افزایش خواهد یافت.	
در لايحه بودجه سال ۱۴۰۰ مبلغ هشتصد هزار (۸۰۰.۰۰۰) ريال از عوارض خروجی برای توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات گردشگری و حمایت از بخش ميراث فرهنگي و صنايع دستی اختصاص داده می‌شود.	

جمع‌بندی

سه فصل ميراث فرهنگي، گردشگری و صنايع دستی در لايحه بودجه سال ۱۴۰۱ اعتباراتی معادل ۱۹۹۱ ميليارد و ۵۰۲ ميليون تومان دریافت کرده است که ۸/۶۸ درصد از مجموع اعتبارات امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری است. در شرایطی که بودجه کشور به‌صورت انقباضی است، بودجه وزارت ميراث

۱ ماده (۶۸) - به دولت اجازه داده می‌شود براساس پيشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و متناسب با عواملی همانند کاهش هزینه‌های دولتی ناشی از اصلاح ساختار اداری و کاهش نیروی انسانی و نرخ تورم، هر سه سال یکبار نسبت به کاهش یا افزایش مبالغ ریالی مشخص مندرج در قوانین و مقررات در زمینه میزان جرائم، تعرفه‌ها و خدمات دولتی، حقوق دولتی و عناوین مشابه با رعایت مفاد برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگي جمهوری اسلامی ایران اقدام و مراتب را ابلاغ نماید.

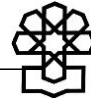
فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در حدود ۴۰ درصد افزایش یافته است. آنچه مشهود است، این تغییر مثبت در بودجه وزارتخانه میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی باید با مسیرها و جهت‌های تحولی در حوزه‌های مربوطه همراه باشد. آنچه از برنامه‌ها و طرح‌های مطرح شده در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ مشخص است، چنین اقدام مؤثری در حال رخداد نیست. بررسی برنامه‌های ۹ گانه وزارت و دستگاه‌های تابعه نشان می‌دهد که سه برنامه محوری با توجه به سه معاونت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی حدود ۸۵ درصد از کل اعتبارات را دریافت کرده است. بودجه دستگاه‌های مرتبط با وزارت شامل پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری ۱۳/۳۱ و شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی ۳۶،۲ افزایش یافته است. اما مرکز مطالعاتی منطقه‌ای حفظ میراث فرهنگی ناملموس در آسیای میانه و غربی که طبق قانون باید دارای بودجه جداگانه‌ای باشد در قالب برنامه صیانت از میراث فرهنگی ناملموس با واحد ارزیابی تعداد میراث آمده است.

از آن جهت که عناوین برنامه‌ها کلی و جامع است و بخش مهمی از برنامه‌های مرسوم و متداول سنوات قبل در آن وجود ندارد، نمی‌توان اظهار نظر دقیقی در مورد آنها انجام داد. هرچند می‌توان این اقدام را در راستای تمرکز وزارت روی برنامه‌های راهبردی در نظر گرفت، اما محتوای طرح‌های منصوب به برنامه‌های، جامعیت عنوان را دارا نیست. حذف برنامه با اهمیتی مثل برنامه جذب گردشگران داخلی از لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ یکی از موضوعاتی است که به نظر غیر قابل قبول است. زیرا این برنامه محور توسعه گردشگری جمهوری اسلامی ایران خواهد بود و ادغام یا ترکیب آن در قالب برنامه‌های دیگر، جایگاه این برنامه را مخدوش می‌کند.

تعدد طرح‌ها و برنامه‌های وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و سایر دستگاه‌ها و وزارتخانه‌ها در مورد احداث موزه‌ها و توسعه موزه‌داری در کنار عدم تغییر در اعتبارات یگان حفاظت میراث فرهنگی، خطر توسعه مخرب و بدون منطق در حوزه میراث فرهنگی را نشان می‌دهد. در صورتی که سیاست‌های کلی دولت بر توسعه موزه‌داری و نمایش آثار تاریخی به این شکل است، تأثیرات آن در تقویت یگان حفاظت میراث فرهنگی باید مشهود باشد.

در ساختار لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ عناوین اقدامات برخلاف قوانین بودجه سنوات گذشته حذف شده است و دولت به عناوین برنامه و طرح‌های آن اکتفا کرده است. این مسئله از شفافیت و قابلیت خوانش برنامه‌ها کاسته و بخش مهمی از اقدامات سنوات گذشته را غیرقابل ردیابی خواهد نمود.

بندهای «ب» ماده (۲)، بخشی از بند «ب» ماده (۱۰۰) و بند «ت» ماده (۱۰۰) قانون برنامه ششم توسعه در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ مورد توجه قرار نگرفته است و این انحراف از اهداف برنامه‌های بالادستی است.

پیشنهاد‌های بودجه‌ای

۱. اصلاح بند «د» تبصره «۳»:

با توجه به توضیحات ارائه شده در گزارش حاضر لازم است تا قید «مطالعاتی» به سایر قیده‌ها اضافه شود. بنابراین بند اصلاحی به صورت زیر پیشنهاد می‌شود:

«به دولت اجازه داده می‌شود تا سقف دو میلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) یورو کمک‌های بلاعوض بین‌المللی از سوی مؤسسات و سازمان‌های بین‌المللی برای جلوگیری از حوادثی مانند زلزله، سیل و همچنین اجرای طرح‌های توسعه‌ای، زیربنایی و **مطالعاتی** کشور را دریافت و پس از تسعیر و واریز آن به خزانه‌داری کل کشور صرف هزینه‌های مرتبط نماید. دستگاه‌های اجرایی دریافت‌کننده مکلفند گزارش عملکرد و نحوه هزینه‌کرد کمک‌های دریافتی را هر ۶ ماه یک‌بار به سازمان برنامه و بودجه کشور ارائه نمایند.»

۲. اصلاح بند «د» تبصره «۵»:

با توجه به توضیحات ارائه شده در گزارش حاضر لازم است تا پس از بازآفرینی شهری بافت‌های فرسوده، عبارت «احیای بافت‌های با ارزش تاریخی-فرهنگی» اضافه شود. بنابراین بند اصلاحی به صورت زیر پیشنهاد می‌شود:

«به منظور توسعه حمل‌ونقل عمومی و زیرساخت‌های شهری به شهرداری‌های کشور و سازمان‌های وابسته به آنها اجازه داده می‌شود با تأیید وزارت کشور تا سقف هشتاد هزار میلیارد (۸۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی ریالی با تضمین خود و با بازپرداخت اصل و سود آن توسط همان شهرداری‌ها منتشر کنند. اوراق فروش نرفته این بند در سقف مطالبات معوق طرح با تأیید شهرداری مربوط قابل واگذاری به طلبکاران آن طرح است ده هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از اوراق مالی اسلامی این بند به **بازآفرینی شهری بافت‌های فرسوده و احیای بافت‌های با ارزش فرهنگی - تاریخی** پیرامون حرم‌های مطهر حضرت امام رضا (ع)، حضرت معصومه (س)، حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) و حضرت احمد بن موسی (ع) تعلق می‌یابد. تضمین بازپرداخت اصل و سود این اوراق بر عهده شهرداری است.»

۳. اصلاح بند «ز» تبصره «۶»:

با توجه به توضیحات ارائه شده در گزارش حاضر لازم است تا وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در کنار سازمان حفاظت محیط‌زیست اضافه شود و اختصاص عوارض آلاینده‌گی به حفاظت و احیای میراث فرهنگی نیز صورت گیرد. بدین جهت، بند «ز» اصلاحی به شرح ذیل پیشنهاد می‌شود:

«بیست درصد (۲۰٪) از منابع حاصل از عوارض آلاینده‌گی موضوع عوارض سبز ماده (۲۷) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۴۰۰ (نحوه مصرف آن در ماده (۴۰) قانون مذکور) به سازمان حفاظت محیط‌زیست (صندوق ملی محیط‌زیست) و وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی اختصاص می‌یابد تا صرف اعطای تسهیلات و حمایت‌های مالی برای کاهش آلودگی‌های زیست‌محیطی، جلوگیری از تخریب محیط‌زیست و حفاظت و احیای میراث فرهنگی در همان شهرستان شود».

۴. الحاق یک بند تبصره «۶»:

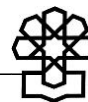
از آنجا که بسیاری از اراضی متراژ کوچک که دارای کاربری گردشگری هستند یا تأسیسات گردشگری که دارای فرسودگی و عمر بالا به دلیل عدم توجه فنی و اقتصادی گردشگری، مالکین این اراضی و تأسیسات درخواست تغییر کاربری آنها را دارند به دلیل اینکه قیمت این اراضی و تأسیسات بعد از تغییر کاربری دارای ارزش افزوده می‌شوند پیشنهاد می‌شود درصدی از آن به عنوان سهم دولت به عنوان عوارض گردشگری برای طرح‌های زیربنایی و توسعه پایدار گردشگری اختصاص یابد. بنابراین بند زیر به عنوان بند الحاقی به تبصره «۶» پیشنهاد می‌شود:

«دولت مکلف است بابت صدور مجوز تغییر کاربری اراضی و تأسیسات گردشگری عوارضی اخذ نماید تا برای طرح‌های زیربنایی و توسعه پایدار گردشگری در همان منطقه به کار گرفته شود. این عوارض معادل ۳۰ درصد ارزش افزوده ایجاد شده به واسطه تغییر کاربری است. آیین‌نامه اجرایی این موضوع توسط وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید».

۵. اصلاح بند «ز» تبصره «۹»:

با توجه به توضیحات ارائه شده در گزارش حاضر در این بند لازم است تا در کنار گردشگری، تولیدات صنایع دستی نیز ذکر شود و همچنین وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در تهیه آیین‌نامه اجرایی این بند نیز لحاظ شود. پیشنهاد اصلاحی این بند به شکل ذیل ارائه می‌شود:

«دستگاه‌های اجرایی مندرج در این قانون و پیوست‌های آن مجازند تا دو درصد (۲٪) از بودجه هزینه‌ای خود را برای هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی از قبیل موضوعات قرآنی، نمایشی، مطبوعاتی، رسانه‌ای نوین، نشر و کتاب، صنایع دستی و گردشگری اختصاص دهند. آیین‌نامه اجرایی این بند توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با همکاری وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد».

۶. الحاق بند «الف» تبصره «۱۱»:

با توجه به توضیحات ارائه شده در گزارش حاضر در این بند لازم است تا سهم بافت‌های تاریخی مشخص شود بنابراین پیشنهاد می‌شود جزء زیر به بند «الف» الحاق شود:

« سهمی از اعتبار مورد اشاره در این بند به صورت تفکیکی مطابق ماده (۸) قانون حمایت از مرمت و احیای بافت‌های تاریخی - فرهنگی (مصوب ۱۳۹۸/۰۴/۰۲) به بافت‌های تاریخی - فرهنگی تخصیص می‌یابد. این سهم با توجه به نسبت مساحت بافت‌های تاریخی- فرهنگی موجود (در بافت‌های فرسوده) به مساحت بافت‌های فرسوده مورد نظر تعیین خواهد شد. انتخاب و احیای بافت‌های مزبور با هماهنگی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، صورت می‌پذیرد».

۷. اصلاح ردیف ۱۶ جدول تبصره «۱۴»:

با توجه به توضیحات ارائه شده در گزارش حاضر لازم است که سهم بیمه شاغلان صنایع دستی و راهنمایان گردشگری تعیین شود. بنابراین پیشنهاد می‌شود تا سهم هریک از بخش‌های منتفع از این ردیف به صورت درصدی مشخص گردد.

۸. اصلاح بند «الف» تبصره «۱۸»:

با توجه به توضیحات ارائه شده در گزارش حاضر لازم است تا وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در شمار دستگاه‌های مشارکت‌کننده در تهیه آیین‌نامه افزوده شود. بنابراین پیشنهاد می‌شود که بند مذکور به صورت زیر اصلاح گردد:

«...آیین‌نامه اجرایی این بند که توسط سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و معاونت امور مناطق محروم حداکثر تا یک ماه پس از ابلاغ این قانون تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد».

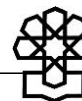
۹. اصلاح بند «ج» تبصره «۱۸»:

با توجه به توضیحات ارائه شده در گزارش حاضر لازم است تا وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در شمار دستگاه‌های مشارکت‌کننده در تهیه آیین‌نامه افزوده شود.

بدین جهت، اصلاح بند حاضر به صورت ذیل پیشنهاد می‌شود:

« بانک‌ها و مؤسسات عامل موضوع قانون حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری (برداشتی از محل منابع صندوق توسعه ملی) مکلفند منابع حاصل از بازپرداخت تسهیلات تلفیقی موضوع قانون مزبور را با رعایت دوره تأمین مالی تسهیلات (موضوع ماده (۱۳) آیین‌نامه اجرایی

قانون مزبور) براساس ابلاغ صندوق پیشرفت و عدالت ایران صرف اعطای تسهیلات به طرح‌های اشتغال‌زایی در مناطق هدف نمایند. دستورالعمل اجرایی این بند به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و معاونت توسعه روستایی ریاست‌جمهوری ظرف مدت یک‌ماه پس از ابلاغ این قانون، تهیه و برای اجرا ابلاغ می‌شود».

جدول ۱. برآورد اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل‌های میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی از امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری ملی و استانی

(میلیون ریال)

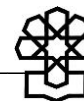
سهم هر فصل از امور در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱	جمع کل			اعتبارات تملک سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱	اعتبارات هزینه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱	عنوان امور / فصل	شماره طبقه‌بندی
	درصد رشد	لایحه ۱۴۰۱	قانون ۱۴۰۰				
	-۱/۳۰	۲۲۹.۳۹۸.۴۰۸	۲۳۲.۴۲۹.۷۶۲	۷۳.۲۳۵.۶۹۹	۱۵۶.۱۶۲.۷۰۹	امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری	۱۷۰۰۰۰۰۰۰
۴/۹۰	۱۱/۹۷	۱۱.۲۳۲.۳۹۰	۱۰.۰۳۱.۶۰۰	۸.۰۷۷.۳۹۰	۳.۱۵۵.۰۰۰	فصل میراث فرهنگی	۱۷۰۴۰۰۰۰۰
۲/۸۶	۵۹/۶۹	۶.۵۶۶.۹۱۰	۴.۱۱۲.۳۲۴	۳.۳۱۶.۹۱۰	۳.۲۵۰.۰۰۰	فصل گردشگری	۱۷۰۶۰۰۰۰۰
۰/۹۲	۲۰/۹۰	۲.۱۱۵.۷۲۰	۱.۷۵۰.۰۰۰	۵۳۵.۷۲۰	۱.۵۸۰.۰۰۰	فصل صنایع دستی	۱۷۰۷۰۰۰۰۰
۸/۶۸	۲۵/۳۰	۱۹.۹۱۵.۰۲۰	۱۵.۸۹۳.۹۲۴	۱۱.۹۳۰.۰۲۰	۷.۹۸۵.۰۰۰	مجموع سه فصل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	

جدول ۲. مقایسه اعتبارات وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ با قانون بودجه سال ۱۴۰۰

کد دستگاه	عنوان	جمع اعتبارات هزینه‌ای			اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای			جمع	
		قانون ۱۴۰۰	لایحه ۱۴۰۱	درصد رشد	قانون ۱۴۰۰	لایحه ۱۴۰۱	درصد رشد	قانون ۱۴۰۰	لایحه ۱۴۰۱
۱۱۳۷۰۰	وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۷۰۰۱۱،۱۳۸	۸،۷۴۰،۰۰۰	۲۴/۶۶	۸،۲۹۷،۰۸۶	۱۲،۴۲۲،۵۱۰	۴۹/۷۲	۱۵،۳۰۸،۲۲۴	۲۱،۴۷۲،۵۱۰

جدول ۳. مصارف دستگاه‌های وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی برحسب برنامه سال ۱۴۰۱ (میلیون ریال)

شماره دستگاه اجرایی	شماره دستگاه، برنامه	شرح دستگاه و برنامه فعالیت	مصارف دستگاه وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی برحسب برنامه در سال ۱۴۰۱		
			هزینه‌ای	تملک سرمایه‌ای	مصارف اختصاصی
۱۱۳۷۰۰	۱۱۳۷۰۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۷،۹۸۵،۰۰۰	۱۱،۸۳۹،۲۲۰	۵۰۰،۰۰۰
۱۱۳۷۰۰	۱۳۰۲۰۳۴۰۰۰	برنامه ارائه خدمات یکپارچه دولت هوشمند(الکترونیکی)	۸۰،۰۰۰	۱۸۱،۶۰۰	
۱۱۳۷۰۰	۱۷۰۴۰۰۴۰۰۰	برنامه صیانت از میراث فرهنگی ناملموس	۴۵،۰۰۰	.	
۱۱۳۷۰۰	۱۷۰۴۰۱۰۰۰۰	برنامه ارتقای شاخص‌ها و رشد اقتصادی	۶۰،۰۰۰	.	
۱۱۳۷۰۰	۱۷۰۴۰۰۵۰۰۰	برنامه صیانت از میراث فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۲،۸۱۰،۰۰۰	۸،۰۷۷،۳۹۰	۵۰۰،۰۰۰
۱۱۳۷۰۰	۱۷۰۴۰۱۲۰۰۰	برنامه برنامه‌ریزی، راهبری و نظارت	۴۰،۰۰۰	.	
۱۱۳۷۰۰	۱۷۰۶۰۰۸۰۰۰	برنامه سیاستگذاری، راهبری و توسعه صنعت گردشگری	۳،۲۵۰،۰۰۰	۳،۰۴۴،۵۱۰	
۱۱۳۷۰۰	۱۷۰۷۰۰۴۰۰۰	برنامه حمایت از ارتقا و توسعه صنایع دستی	۱،۵۸۰،۰۰۰	۵۳۵،۷۲۰	
۱۱۳۷۰۰	۱۷۰۸۰۲۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های دینی، علمی و کاربردی	۵۰،۰۰۰	.	
۱۱۳۷۰۰	۱۸۰۲۰۷۳۰۰۰	برنامه آموزش غیررسمی، فنی، حرفه‌ای و مهارتی برای گروه‌های هدف	۷۰،۰۰۰	.	

جدول ۴. مقایسه اعتبارات متفرقه در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ با قانون بودجه سال ۱۴۰۰ (میلیون ریال)

جمع			اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای			جمع اعتبارات هزینه‌ای			عنوان
درصد رشد	لایحه	قانون	درصد رشد	لایحه	قانون ۱۴۰۰	درصد رشد	لایحه	قانون ۱۴۰۰	
	۱۴۰۱	۱۴۰۰		۱۴۰۱	۱۴۰۰		۱۴۰۱	۱۴۰۰	
۵۰/۰۰	۹۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	-۱۰۰/۰۰	۰	۲۰۰۰۰	۱۲۵/۰۰	۹۰۰۰۰	۴۰۰۰۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی - توسعه و گسترش فعالیت‌های ایرانگردی و جهانگردی (موضوع قانون اصلاح مواد (۲) و (۷) قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی).
۸۵/۱۹	۴۰۰۰۰	۲۱۶۰۰	۰/۰۰	۰	۰	۸۵/۱۹	۴۰۰۰۰۰	۲۱,۶۰۰	صندوق توسعه صنایع دستی و فرش دستباف و احیا و بهره‌برداری از بناها و اماکن تاریخی فرهنگی
۰/۰۰	۹۷۲۰۰	۹۷۲۰۰	۰/۰۰	۵۷,۲۰۰	۵۷,۲۰۰	۰/۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	تقویت یگان حفاظت میراث فرهنگی از محل واگذاری اموال توقیفی
-۷/۴۱	۲۰۰۰۰	۲۱۶۰۰	۰/۰۰	۰	۰	-۷/۴۱	۲۰۰,۰۰۰	۲۱,۶۰۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی - کمک و ارائه حمایت مالی جهت تأمین سرمایه اولیه صندوق توسعه صنایع دستی و فرش دستباف و احیا و بهره‌برداری از بناها و اماکن تاریخی
-۱۰/۰۰	۲۵۶۵۰۰	۲۸۵۰۰۰	-۱۰/۰۰	۲۵۶,۵۰۰	۲۸۵,۰۰۰	۰/۰۰	۰	۰	آزادسازی حریم مجموعه تاریخی فرهنگی تپه‌های هگمتانه
۰/۰۰	۱۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۰/۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۰/۰۰	۰	۰	ایجاد و راه‌اندازی بازارچه‌های صنایع دستی
۳/۱۳	۶۰۳۷۰۰	۵۸۵۴۰۰	-۱۰/۴۹	۴۱۳۷۰۰	۴۶۲۲۰۰	۵۴/۲۲	۱۹۰۰۰۰	۱۲۳۲۰۰	جمع کل

جدول ۵. مقایسه درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و واگذاری دارایی‌های مالی برحسب دستگاه و جزء در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ با قانون بودجه سال ۱۴۰۰

(میلیون ریال)

درصد رشد	لایحه بودجه سال ۱۴۰۱			قانون بودجه سال ۱۴۰۰			عنوان	شماره طبقه‌بندی
	جمع	درآمد اختصاصی	درآمد عمومی	جمع	درآمد اختصاصی	درآمد عمومی		
-۳۵	۱,۶۲۸,۱۰۰	۶۱۰,۰۰۰	۱,۰۱۸,۱۰۰	۲,۴۸۷,۵۵۰	۶۰۰,۰۰۰	۱,۸۸۷,۵۵۰	وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۱۳,۷۰۰
-۴۱	۱,۴۰۸,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۹۰۸,۰۰۰	۲,۳۶۷,۵۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۱,۸۶۷,۵۰۰	وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۱۳,۷۰۰
۱۳	۱۸۰,۰۰۰	۰	۱۸۰,۰۰۰	۱۶۰,۰۰۰	۰	۱۶۰,۰۰۰	درآمدهای حاصل از اجاره ساختمان‌ها و اراضی	۱۳۰,۳۰۱
۷	۸,۰۰۰	۰	۸,۰۰۰	۷,۵۰۰	۰	۷,۵۰۰	درآمد حاصل از خدمات آموزشی و فرهنگی	۱۴۰,۱۰۳
۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	درآمد حاصل از ورودی موزه‌ها و محوطه‌های تاریخی و سایر منافع حاصله	۱۴۰,۱۲۵
۲۰	۱۲۰,۰۰۰	۰	۱۲۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	درآمدهای حاصل از جرائم و فروش صیدآلات، چوب‌آلات، ادوات و مواد بازداشتی	۱۵,۱۰۶
۰	۱۰۰,۰۰۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	درآمد حاصل از صدور و تمدید مجوزها یا اخذ جرائم موضوع قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی	۱۵۰,۱۳۷
-۱۰۰	۰	۰	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	کمک‌های بلاعوض اشخاص حقیقی سازمان‌ها و مؤسسات مالی و بین‌المللی	حذف
۱۰	۱۱۰,۰۰۰	۱۱۰,۰۰۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۰	پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری	۱۱۳,۷۰۶
۱۰	۱۱۰,۰۰۰	۱۱۰,۰۰۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۰	درآمد حاصل از خدمات پژوهشی و تحقیقاتی	۱۴۰,۱۰۷
۴۵۰	۱۱۰,۰۰۰	۰	۱۱۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۰	۲۰,۰۰۰	وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری - صندوق توسعه صنایع دستی و فرش دستباف و احیا و بهره‌برداری از بناها و اماکن تاریخی فرهنگی	۱۱۳,۷۱۰
۲۵۰	۷۰,۰۰۰	۰	۷۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۰	۲۰,۰۰۰	درآمدهای حاصل از اجاره ساختمان‌ها و اراضی	۱۳۰,۳۰۱
۴۳۳	۴۰,۰۰۰	۰	۴۰,۰۰۰	۷,۵۰۰	۰	۷,۵۰۰	درآمد حاصل از خدمات آموزشی و فرهنگی	۱۴۰,۱۰۳
۱۰۰	۱۰۰	۰	۱۰۰	۵۰	۰	۵۰	شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی	۲۸۴,۱۰۰
۱۰۰	۱۰۰	۰	۱۰۰	۵۰	۰	۵۰	سود سهام ابرازی (۵۰ درصد سود ویژه و سود سهام شرکت نفت علی‌الحساب سال جاری) کلیه شرکت‌های دولتی	۱۳۰,۱۰۱

منابع و مآخذ

۱. لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور.
۲. قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور.
۳. گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی با عنوان بررسی وضعیت گردشگری داخلی به‌منظور دستیابی به چالش‌های سیاستی این حوزه، شماره مسلسل ۱۷۸۵۰، ۱۴۰۰/۸/۱۸.

